

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

۱۰

עין משפט
נר מצוה

ו' א מיי' פ"א מהל' יבום
הלכה יט:

תוספות ישנים

[illegible]

לילידא מן אבון מן איתתא אחרת או מן אמך מן גבר אחרא ואע"ג דרשנין (לקמן ג.) מולדת בית וגו' בין אומריס לאבין קיים בין שאומריס לאבין הווא מ"מ אין מקרא יולא מידה פשוטו ואס' היא בת שניה מק"י הוא דילפת אלז כללז אשה ויהי עפיר בת שניא בת אשמו כדאשכחן בפ' ד' מיתות (סנהדרין ג.)

דלמו שהיא אשת אצוי היא בכלל אשת אצוי וכת אשתו היכא דנכנסה לחופה ולא נבעלה נראה לר"י דחייב על בטה אע"ג דערות אשה וכתה לא תגלה כתיב דמשמע ביאה דקצרה הוא דלץ תלוי בביאה דהא לא מיחייב על בטה ואנסתו אלמא בקידושין תליא מלתא ואין קצרה לומר דבתרומיהו תליא מלתא והא דלא מיחייב על בטה אנסתו כמו שפי' בקונטרס משום דאשה וכתה כתיב דמשמע לשון אישות מדלא כתב אם וכתה ומיהו כדפי' בריש נושא"ס האנסה (לפני ד' טו.) מפרש הש"ס טעמא דאחרתא דערות שאר כתיב בזה בנשואין איכא שאר בנשואין ליכא שאר: **דאמר רבא אמר ר' רב יצחק בר אבדימי.** יש מגיטין רב משום דרב יצחק בר אבדימי היה רב של רב דאמר בפרק כל הבשר (סו"ק דף קי. וס.) איכא תנא דלמנייה לרב כחל אחיו ליה לרב יצחק פ"ר אבדימי וצ"ל בריה (שבת מ' טס.) א"ר יצחק בר אבדימי פשט אמת ונכסי אחר רבי לבית המרחץ כו' ולא היה רבא בימיו דביום שמת רב יהודה נולד רבא צ"ל בתרא דקידושין (ד' עב.) ואר"ת דע"כ גרסי' הכא רבא שהיה בר פלוגתיה דאבי ואמר צ"ל הנשרפין (סנהדרין עו.) בתו מאלנסתו מנלן אמר רבא צ"ק ע"ב בתו ענש על בתו לא רבא אמר בר יצחק בר אבדימי כו' וצ"ל דמרי יצחק בר אבדימי היו: **מקמי** אשת אחיו שרא היה בעורמו. וה"ה מקמי אשת אחיו מאתו ומדא מנייהו נקט דתרומיהו לאו קרובי עמלו וניהו אלא ע"י קידושין וכלתו שהיא אשת בנו קרובה מנייהו טפי ולא אין לומר דוקא לגבי אשת אחיו שלא היה בעולמו כלתו קרובה טפי לפי שלא היה בעולמו אבל לגבי אשת אחיו מאתו לא דבאשת בנו איפלג דרא דבאשתו לענין עדות צ"ב (ד' קסח.) דלפי' מאן דמכשר באבא דאבא פסיל בן אחיו דע"כ לענין עריות אשת בנו קרובה טפי מאשת אח שהבן כרעיה דלצוה הוא דקמשצי בתו וכת בתו קרובי עמלו טפי מאחותו: **מאי איריא דתנא פוטרות.** פי' דמשמע אבל אי בעי מייבס לימני אסורות לייבס: **אבל** מיהרץ חצצה קמ"ל. אע"י דמסיקא משמעין דברישא לא צעיה חליצה דקמני בציפא לא שיכולה למאן כו' מ"מ ניחא ליה נמי לאשמועינן ברישא גופייה: **בין** דבמקום מצוה הוא דאסירה צרה. ואי הוה מני אסורות הוה משמע כל שכן שלא במקום מצוה כיון דאסור צרה מחמת ערוה קאמי מש"ה קמני פוטרות דהשתא במקום מצוה הוא דאסור משום דממילא קאי באסור אשת אח: **דמציצה** חצצה קודמת. השתא דקמני תרומיהו ושונה חליצה ברישא משמע דחליצה קודמת אבל אי לא הוה מני אלא חליצה לחודה לא הוה משמע מידי: למעוטי

ואיסורא שכיב עלה ממילא דהויא באסור אשת אח שיש לה בנים ו עלה שריא: **וליתני מן הייבוס לחודיה.** דהא עיקר מצוה היא וחליצה לא משום גזירת הכתוב דלררור (ויקרא יח) קמ"ל ממני' הואיל ופטרה קמ חליצה וכל שאין עולה לזיקת ייבוס פטורה מן החליצה * וכל היכא דא עיקר דהא כתיב אם לא יחפוץ האיש לקחת וחלצה (דברים ה) הא אם וולץ (לפני נט.) אבא שאול אומר הכונס יבמתו לשום נוי ולשום אישות כאלו יאמר ומו לא: **מנינא דסיפא.** הרי אלו פוטרות דמשמע אלו ומו לא:

77

כולו נמי. לענין פטור ייבום מדרשא רחמי'ן מאחות אשה: עיקר איורייהו. שאקורים משום ערוב בכל מקום בזהדיא כתיב זהו אכל בתו מאנאקסו דאייירי זה בנתמי' עיקר איקורה מדרשא אחיא: אחיא הנה הגה. לאיקורא אחיא זמור ומה שריפה. דבתו מאשמו יבן בת בתו ובה בני ילפא ממה

אשה וצתה לא תגלה [ויקרא יח] והרי צמו
מאשמו ככלל בת אשמו אצל צמו
מאנוסותו לא משתמענא דכתיבי ערות
אשה ולשון אצות דעל ידי קידושין
משמע וגלי רחמנא צבת צמו וצת
צמו מאנוסותא קרע ערות צת
צק לא צת צת [שם] והכל לשון אצות
לא כתיבי ואצתי צמו לא תכני הכא
וילפינן בג"ש כתיבי הכא צקרא
לדנוסה כי ערוותך הנה וכתיבי צקרא
אחרינא לדאצות שארה הנה מה
התם צמו צבת צמו אף כאלן צמו
צבת צמו: אפיא ומה ומה. לשריפה
כתיבי הכא צבת מאשמו ומה היא
וכתיבי צשריפה ומה היא צאש ישרפו
מה להלן שריפה אף כאלן שריפה וצמו
מאנוסותו הא ילפינן מהנה הנה מצת
אשמו: ליטני אחוס אשה לצסוף.
דכולהו מינה ילפי' לענין פטור ייבוס
לקמינן: (האי צבא. כל איסור [אחוסותא]
ליטני לצסוף ויקדים כלתו לאחוסו
כי היכי דמיהו אחוס אשה לצסוף:
קרוצי קרוצי. הקד דקרוצי ליה טפי
נקט דרשאי: דקרוצי עצמו. ואין
צכולן קרוצות כאלו: למטה דידה.
לדאשמו ואע"ג דהקד לאו משום קרוצה
דידיה אסירן ליה: למעלה דידה.
חמותו. ולמעלה דידה לא מלי למימני
מידי דהא אמו לא אחיא ליה לייבוס
שורי אסורה לאחיו מאציו משום אשת
אציו: וטפי אחוסו ואחוסו מאסו דקרוצי
עצמו. טפי מכלתו דכלתו לאו קרוצות
היא אלא מנח קדושי צמו נאסרה
עליו: וצדין הוא דליקדמה לכלתו
מקמי אשם אחיו שלא היה צעולמו:
ולאו משום קורבא הוא דאסור.
כלומר וכיון דקרוצין נקט ואזיל
וכלתו ואשת אחיו שלא היה צעולמו
ואשת אחיו מאמו לאו משום קורבא
דידיה הוא לדאסירן ליה צדין הוא
דליטני כלתו מקמי אשת אחיו שלא

היה בעולמו ומקמי אשת אחיו מאמו נמי משום דלנתו חמירא טפי
מנייהו והוה ליה למנקט חומרי כיון דלא מני למינקט קורבי: **מאי**
איריא דקמי פטירות. דמשמע פטורות הן ואי בני מייבס: **ליבני**
אופרות. דהא ודאי אסורות הן מאחר שאינן זקוקות לייבוס וקיימי
באיסור אשת אח: **ה"א אופרות.** לייבוס. וחיליה לא משתמעא מהכא
שאין איסור בחליה והוא אמינא מיהלך חללי ע"כ ברחו שאין אשת
אח מאכז בלא בניס נפטרה בלא חליה: **מאי קעציה.** והכלך לא
שייך לשון איסור בחליה אלא לשון פטור: **אלמה לא.** שייך [לשון]
איסור הא ודאי שייך שאם אתה אומר חולצת אחי למימר מתייבמת:
כיון דבמקום מלווה יבוס הוא דאסירה. כרת הבת וכדמפרש במתני'
דמשפטה הכתוב מויקת ייבוס קיימא ליה בלשנת אלו שיש לו בניס:
שלא במקום מלווה שריא. כדון ככרי שנעשה חסדו עלו אשה אחרת
ומת מותרת אשתו לחמי נכדן לקמן (דף י"א.) גבי שש רבית חמורות
מאלו במתני': **משום הכי חנא פטורות.** דאי חנא אופרות משמע
שהבן אסורמה עליו ליחא וק"ו"ן שלא במקום מלווה אצל פטורות

לא משתמע איסורא משום זרעה של בת אלא הבת פוטרתה מייבום ומשום אשת אח הוא דמיחסר שלא במקום מצוה דליכא איסור אשת ממילא משתמע: ה"א **מיחנך חללה**. שלא להפקיע מצות ייבום אבל יבום הבת מוזיקת יבום פטורה מן החליצה דכל העולה לזיקת ייבום עולה לאדמריין חוללת ולא ממייבמת משום ספקא הוא: **ווינתי ייבום ברישא**. דחפץ לייבם מייבם [תקמן נד.] אלמא מצות ייבום ברישא: **אנא שאול היא**. כפי פוגע בצורה וקירוב בעיני להיות הולד ממזר: **מוניא דרישא**. דמשמנא

מסורת הש"ס

(א) חגיגה יא: סנהדרין גא.
עש: פז: כריתות ה.
(ב) סנהדרין ג: סוטה ב.
אמרנן ג: מדה ג.
(ג) לקמן ג: לו. מא. מד.
(ד) לקמן ג: ט.
(ה) ע"כ (א) ו"ע: חוס'
חגיגה יא: ד"ה דלמך וכו'
ומוס' מנחות ו. ד"ה אמר
ומוס' כ"ב פז: ד"ה מי כאל
ומוס' מנחות ז. ד"ה ק.
קטל ומוס' חולין ק. ד"ה
ישראל. (ו) ו"ע: חוס'
מנחות ג. ד"ה הכל
סומכין.

תורה אור השלם

1. עֲרוֹת בַּת בְּנָךְ אוֹת
בְּתָךְ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָן
כִּי עֲרוֹתֶיךָ הֵנָּה;
וְיִקְרָא יְיָ י
2. עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּה לֹא
תִגְלֶה אֶת בַּת בְּנֶה וְאֶת
בַּת בָּתָה לֹא תִחַק לִגְלוֹת
עֲרוֹתֶיהָ שֶׁאֲדָה הֵנָּה מִזֶּה
וְיִקְרָא יְיָ י
3. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִמַּח אֶת
אִשָּׁה וְאֶת אִמָּה וְזֶה
וְזֶה בָּאֵשׁ יִשְׂרָפוּ וְאִתּוֹ
וְאִתָּה וְלֹא תִהְיֶה מִזֶּה
בְּתוֹכֵכֶם; וְיִקְרָא כִּי

גליון הש"ס

נב' אם אתה אומר
חולצת מתיבמת. לקמן
דף לא ע"א קדושין דף ס
ע"א: רש"י ד"ה ה"א
מחלץ חלצה וכו' וכל
היבא דאמר'. עי' לקמן
ד' כא ע"א וע"ס:

מוסף רש"י

[illegible]

(א) ז"ע דשארף הא' על צמח ואמנם צמח' להמו (ז"ו) ד"ה עריות אימא כיון דכתיב שאר צהרא והיינו דכתיב צריש הפרשה אל כל שאר צהרו וגו'. (ב) נראה דז"ל הגה כנר פירש ההונטרס דהו' ילמינו לה מ"ש וכו'.